

ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ «ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ»

ФАКУЛЬТЕТ АГРОТЕХНОЛОГІЙ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

Кафедра садівництва і виноградарства

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

для виконання самостійної роботи з дисципліни «Кормовиробництво і
луківництво» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
спеціальності 201 «Агрономія» денної і заочної форм навчання

м. Кам'янець-Подільський, 2026 р.

УДК 633.2/3:378.147(07)

Укладач:

Віталій СТЕПАНЧЕНКО кандидат с-г наук, доцент, доцент
кафедри садівництва і виноградарства

*Рекомендовано до друку науково-методичною радою Закладу вищої освіти
«Подільський державний університет (протокол № 2 від 25.02.2026)*

Рецензенти:

Іван СЕННИК доктор с.-г. наук, с.н.с., професор кафедри
агробіотехнологій Західноукраїнського національного університету

Василь ПУЮ доктор с.-г. наук, професор, професор кафедри землеробства
грунтознавства та захисту рослин

Методичні рекомендації для самостійної роботи з навчальної дисципліни
«Кормовиробництво та луківництво» для визначення рівня знань здобувачів
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної і заочної форми навчання
спеціальності: 201 «Агрономія» / В.М. Степанченко. Кам'янець-Подільський ЗВО
«Подільський державний університет», 2026. – 29 с.

*Методичні рекомендації для самостійної роботи з навчальної дисципліни
«Кормовиробництво та луківництво» розроблено відповідно до освітньо-
професійної програми підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня
вищої освіти спеціальності 201 «Агрономія» та вимог чинних нормативних
документів у сфері вищої освіти.*

*Метою методичних рекомендацій є забезпечення ефективної організації
самостійної роботи здобувачів освіти, формування системи теоретичних знань
і практичних навичок із кормовиробництва та луківництва. У рекомендаціях
наведено тематику самостійної роботи, питання для самоконтролю, практичні
та ситуаційні завдання, тестові запитання, перелік рекомендованої літератури
й інформаційних ресурсів. Запропоновані матеріали сприятимуть поглибленню
знань здобувачів освіти, розвитку їхніх професійних компетентностей,
критичного мислення та підготовці до поточного й підсумкового контролю
знань.*

©ЗВО «Подільський державний університет», 2026

ВСТУП

Самостійна робота здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти з дисципліни «Кормовиробництво та луківництво» є важливою складовою освітнього процесу та спрямована на поглиблення, систематизацію й закріплення теоретичних знань, отриманих під час лекційних і практичних занять, а також на формування професійних умінь і навичок майбутніх фахівців спеціальності 201 «Агрономія».

Метою самостійної роботи є формування здатності здобувачів вищої освіти самостійно опрацьовувати наукові джерела, нормативну документацію, аналізувати сучасні технології вирощування кормових культур, заготівлі та зберігання кормів, оцінювати ефективність використання природних кормових угідь і впроваджувати екологічно обґрунтовані рішення у виробничих умовах.

Перелік питань для самостійного опрацювання охоплює основні розділи дисципліни — польове та лучне кормовиробництво — і спрямований на розширення знань щодо біологічних особливостей кормових культур, агротехнічних, агрохімічних і меліоративних основ формування кормової бази, сучасних технологій заготівлі та консервування кормів, організації зеленого конвеєра, створення і раціонального використання культурних пасовищ та сіножатей.

Опрацювання запропонованих питань сприятиме розвитку аналітичного мислення, уміння обґрунтовувати технологічні рішення, оцінювати виробничі ризики та приймати професійно виважені агрономічні рішення з урахуванням економічної доцільності та екологічної безпеки.

Таким чином, самостійна робота є необхідною умовою формування фахових компетентностей, передбачених освітньо-професійною програмою підготовки бакалаврів з агрономії, та забезпечує підвищення якості професійної підготовки майбутніх спеціалістів у галузі кормовиробництва та луківництва.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		лекції	лабораторні	практичні	самостійна робота	навчальна практика		лекції	лабораторні	практичні	самостійна робота	навчальна практика
2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
1												
Розділ 1. ПОЛЬОВЕ КОРМОВИРОБНИЦТВО												
Тема 1. Кормовиробництво як галузь і наука.	6	2	2		2							
Тема 2. Сучасні методи оцінки кормів.	10	2	2		6		10				10	
Тема 3. Кормові сівозміни.	10	2	2		6		10				10	
Тема 4. Зернові злакові кормові культури.	10	2	2		6		14	2	2		10	
Тема 5. Кормові трави і культури різних родин.	10	2	2		6		16	2	4		10	
Тема 6. Силосні, нетрадиційні (малопоширені) кормові культури.	10	2	2		6		10				10	
Тема 7. Проміжні посіви кормових культур. Коренеплоди, бульбоплоди, баштанні культури.	10	2	2		6		10				10	
Тема 8. Технології заготівлі силосу.	12	2	4		6		10				10	
Тема 9. Конвеєрне виробництво зелених кормів.	12	2	4		6		10				10	
Разом за розділом 1	90	18	22		50		90	4	6		80	
Розділ 2. ЛУЧНЕ КОРМОВИРОБНИЦТВО												
Тема 10. Основи лучного кормовиробництва.	6	2	2		2		6				6	
Тема 11. Природні кормові угіддя України.	8	2	2		4		6				6	
Тема 12. Системи поліпшення природних кормових угідь.	12	4	4		4		10		2		8	
Тема 13. Травосумішки.	14	2	6		6		12	2	2		8	

Тема 14. Створення і раціональне використання культурних пасовищ і сіножатей.	14	2	6		6		12	2	2		8	
Тема 15. Заготівля сіна.	6	2	2		2		6				6	
Тема 16. Технологія заготівлі сінажу.	6	2	2		2		6				6	
Тема 17. Технологія заготівлі зневоднених кормів.	6	2	2		2		6				6	
Тема 18. Хімічне, біологічне та інші види консервування кормів.	6	2	2		2		6				6	
Тема 19. Малопоширені та нетрадиційні методи заготівлі кормів.	6	2	2		2		8				8	
Тема 20. Технології вирощування кормових культур на насіння	6	2	2		2		12	2	2		8	
Разом за розділом 2	90	24	32		34		90	6	8		76	
Усього годин	180	42	54		84		180	10	14		156	

РОЗДІЛ 1. ПОЛЬОВЕ КОРМОВИРОБНИЦТВО

Тема 1.Кормовиробництво як галузь і наука.

Питання: 1.1 Відношення кормових рослин до факторів життя.

Питання для самоконтролю

1. Дайте визначення поняття «кормовиробництво».
2. Які основні завдання кормовиробництва?
3. Яке значення кормовиробництва для розвитку тваринництва?
4. Які фактори впливають на продуктивність кормових культур?
5. Які перспективні напрями розвитку сучасного кормовиробництва?

Тестові завдання

1. Основною метою кормовиробництва є:

- а) виробництво овочів;
- б) забезпечення тварин якісними кормами;
- в) вирощування зерна;
- г) виробництво технічних культур.

2. Кормовиробництво є галуззю:

- а) тваринництва;
- б) агрономії;
- в) овочівництва;
- г) лісівництва.

3. До основних видів кормів належать:

- а) грубі, соковиті, зелені та концентровані;
- б) лише грубі;
- в) лише соковиті;
- г) лише концентровані.

4. Основним споживачем кормів є:

- а) рослинництво;
- б) тваринництво;
- в) садівництво;
- г) овочівництво.

5. Основним показником поживності кормів є:

- а) маса;
- б) колір;

- в) кормова цінність;
- г) об'єм.

Тема 2. Сучасні методи оцінки кормів.

Питання: 2.1 Історія методів оцінки.

Питання для самоконтролю:

1. Що розуміють під оцінкою якості кормів?
2. Які показники характеризують поживність кормів?
3. Які існують методи оцінки кормів?
4. Що таке обмінна енергія корму?
5. Для чого визначають перетравність поживних речовин?

Тестові завдання:

1. Поживність кормів визначають за:

- а) кольором;
- б) вмістом поживних речовин;
- в) запахом;
- г) масою.

2. До показників якості корму належить:

- а) сирий протеїн;
- б) температура;
- в) висота рослин;
- г) густина посіву.

3. Кормова одиниця характеризує:

- а) урожайність;
- б) енергетичну поживність;
- в) вологість;
- г) кислотність.

4. Перетравність кормів визначає:

- а) здатність поживних речовин засвоюватися організмом;
- б) урожайність;
- в) вологість;
- г) масу рослин.

5. Найточнішим методом оцінки кормів є:

- а) лабораторний аналіз;
- б) візуальна оцінка;
- в) зважування;
- г) визначення кольору.

Тема 3. Кормові сівозміни.

Питання: 3.1 Агротехнічні основи кормової площі

3.2 Агрохімічні основи кормової площі

3.3 Меліоративні основи кормової площі

3.4 Екологічні основи кормової площі

Питання для самоконтролю:

1. Що таке кормова сівозміна?
2. Які її основні завдання?
3. Які культури найчастіше включають до кормових сівозмін?
4. Яке значення мають багаторічні трави?
5. Які переваги забезпечує правильне чергування культур?

Тестові завдання:

1. Основне призначення кормової сівозміни:
 - а) підвищення врожайності кормових культур;
 - б) вирощування овочів;
 - в) отримання насіння;
 - г) боротьба з бур'янами.
2. Кращими попередниками є:
 - а) багаторічні трави;
 - б) бур'яни;
 - в) падалиця;
 - г) чагарники.
3. До кормових сівозмін включають:
 - а) кормові культури;
 - б) лише технічні культури;
 - в) плодові дерева;
 - г) декоративні рослини.

4. Чергування культур сприяє:

- а) покращенню родючості ґрунту;
- б) погіршенню структури ґрунту;
- в) виснаженню ґрунту;
- г) розвитку ерозії.

5. Основною перевагою сівозміни є:

- а) стабільна врожайність;
- б) збільшення бур'янів;
- в) ущільнення ґрунту;
- г) погіршення якості кормів.

Тема 4. Зернові злакові кормові культури.

Питання: 4.1 Зрошення в кормових сівозмінах

4.2 Біологічна рекультивація

4.3 Використання піщаних земель

Питання для самоконтролю:

1. Які зернові культури використовують на корм?
2. Які особливості вирощування вівса на корм?
3. У чому переваги тритикале?
4. Які фази розвитку є оптимальними для збирання?
5. Від чого залежить урожайність зернових кормових культур?

Тестові завдання:

1. До зернових кормових культур належить:

- а) овес;
- б) соя;
- в) буряк;
- г) ріпак.

2. Найпоширенішою кормовою зерновою культурою є:

- а) овес;
- б) льон;
- в) соняшник;
- г) картопля.

3. Для зеленої маси зернові збирають:

- а) у фазі колосіння;
- б) після досягання;
- в) взимку;
- г) після осипання зерна.

4. Тритикале є гібридом:

- а) пшениці та жита;
- б) вівса та ячменю;
- в) пшениці та кукурудзи;
- г) жита та кукурудзи.

5. Основною продукцією зернових культур є:

- а) зерно;
- б) коренеплоди;
- в) бульби;
- г) плоди.

Тема 5. Кормові трави і культури різних родин.

Питання: 5.1 добір сортів і гібридів

5.2 Змішані і сумісні посіви зернокормових культур

5.3 Ущільнені посіви

Питання для самоконтролю:

1. Які родини кормових рослин мають найбільше господарське значення?
2. Які переваги бобових трав?
3. Яке значення мають злакові трави?
4. Для чого створюють бобово-злакові травосумішки?
5. Які культури належать до багаторічних кормових трав?

Тестові завдання:

1. До бобових трав належить:

- а) люцерна;
- б) тимофіївка;
- в) костриця;
- г) райграс.

2. Основною перевагою бобових є:

- а) накопичення азоту;
- б) підвищення кислотності;
- в) засолення ґрунту;
- г) ущільнення ґрунту.

3. Найпоширеніша багаторічна бобова культура:

- а) люцерна;
- б) кукурудза;
- в) овес;
- г) сорго.

4. До злакових трав належить:

- а) тимофіївка;
- б) конюшина;
- в) еспарцет;
- г) люцерна.

5. Травосумішки створюють для:

- а) підвищення продуктивності;
- б) зменшення урожайності;
- в) збільшення бур'янів;
- г) погіршення якості корму.

Тема 6. Силосні, нетрадиційні (малопоширені) кормові культури.

Питання: 6.1 Сорго та інші однорічні культури на силос

6.2 Особливості технології вирощування деяких кормових і зернофуражних культур

Питання для самоконтролю:

1. Які культури використовують для силосування?
2. Які культури належать до нетрадиційних кормових?
3. Які переваги сорго?
4. Для чого вирощують амарант?
5. Які вимоги до силосних культур?

Тестові завдання:

1. Основною силосною культурою є:

- а) кукурудза;
- б) овес;
- в) пшениця;
- г) жито.

2. До нетрадиційних культур належить:

- а) амарант;
- б) овес;
- в) ячмінь;
- г) пшениця.

3. Сорго відзначається:

- а) посухостійкістю;
- б) морозостійкістю;
- в) тіньовитривалістю;
- г) водолюбністю.

4. Основним видом корму із силосних культур є:

- а) силос;
- б) сіно;
- в) солома;
- г) полова.

5. Амарант цінний завдяки:

- а) високому вмісту білка;
- б) високому вмісту жиру;
- в) низькій урожайності;
- г) декоративності.

Тема 7. Проміжні посіви кормових культур. Коренеплоди, бульбоплоди, баштанні культури.

Питання: 7.1 Значення проміжних посівів для кормовиробництва

7.2 Змішані і сумісні посіви однорічних кормових культур

Питання для самоконтролю:

1. Що таке проміжні посіви?

2. Які переваги проміжних посівів?
3. Які культури вирощують як кормові коренеплоди?
4. Яке значення кормових баштанних культур?
5. Які вимоги до вирощування кормових буряків?

Тестові завдання:

1. До коренеплодів належить:

- а) кормовий буряк;
- б) кукурудза;
- в) овес;
- г) жито.

2. До бульбоплодів належить:

- а) картопля;
- б) буряк;
- в) гарбуз;
- г) морква.

3. Проміжні посіви дозволяють:

- а) отримати додатковий урожай;
- б) зменшити продуктивність;
- в) погіршити ґрунт;
- г) скоротити використання землі.

4. До баштанних культур належить:

- а) гарбуз;
- б) овес;
- в) жито;
- г) люцерна.

5. Кормові буряки належать до:

- а) соковитих кормів;
- б) грубих кормів;
- в) концентрованих;
- г) зелених.

Тема 8. Технології заготівлі силосу.

Питання: 8.1 Значення силосу для годівлі тварин.

8.2 Фізіологічні і господарські основи силосування

8.3 Заготівля комбінованого силосу

Питання для самоконтролю:

1. Що таке силосування?
2. Які вимоги до сировини для силосу?
3. Які основні етапи заготівлі силосу?
4. Які фактори впливають на якість силосу?
5. Які переваги використання силосу?

Тестові завдання:

1. Основою процесу силосування є:
 - а) молочнокисле бродіння;
 - б) спиртове бродіння;
 - в) гниття;
 - г) сушіння.
2. Оптимальна вологість силосної маси становить:
 - а) 60–70 %;
 - б) 20–30 %;
 - в) 10–15 %;
 - г) понад 90 %.
3. Для силосування найчастіше використовують:
 - а) кукурудзу;
 - б) льон;
 - в) соняшник;
 - г) просо.
4. Якість силосу залежить від:
 - а) ущільнення маси;
 - б) кольору траншеї;
 - в) ширини поля;
 - г) висоти комбайна.
5. Силос належить до:
 - а) соковитих кормів;
 - б) грубих;

- в) концентрованих;
- г) мінеральних.

Тема 9. Конвеєрне виробництво зелених кормів.

Питання: 9.1 Значення конвеєрного виробництва кормів для різних видів тварин.

9.2 Джерела надходження для виробництва конвеєрного виробництва кормів

Питання для самоконтролю:

1. Що таке зелений конвеєр?
2. Які основні принципи організації зеленого конвеєра?
3. Які культури використовують для безперервного забезпечення зеленими кормами?
4. Які переваги має зелений конвеєр?
5. Які чинники визначають ефективність зеленого конвеєра?

Тестові завдання:

1. Основною метою зеленого конвеєра є:
 - а) безперервне забезпечення тварин зеленими кормами;
 - б) виробництво зерна;
 - в) вирощування овочів;
 - г) заготівля сіна.
2. До культур зеленого конвеєра належить:
 - а) люцерна;
 - б) льон;
 - в) соняшник;
 - г) ріпак на насіння.
3. Організація зеленого конвеєра ґрунтується на:
 - а) послідовному досяганні культур;
 - б) одночасному збиранні;
 - в) випадковому підборі культур;
 - г) вирощуванні однієї культури.
4. Основною перевагою зеленого конвеєра є:

- а) рівномірне надходження зеленої маси;
- б) зменшення врожайності;
- в) скорочення площ;
- г) погіршення якості корму.

5. Ефективність зеленого конвеєра залежить від:

- а) правильного підбору культур і строків сівби;
- б) лише площі поля;
- в) кольору ґрунту;
- г) кількості опадів за один день.

РОЗДІЛ 2. ЛУЧНЕ КОРМОВИРОБНИЦТВО

Тема 10. Основи лучного кормовиробництва.

Питання: 10.1 Різнотрав'я

10.2 Лишайники

Питання для самоконтролю:

1. Що вивчає лучне кормовиробництво?
2. Які функції виконують природні луки?
3. Які чинники впливають на продуктивність лучних угідь?
4. Які основні групи лучних рослин?
5. Яке господарське значення лучного кормовиробництва?

Тестові завдання:

1. Лучне кормовиробництво займається:
 - а) вирощуванням овочів;
 - б) використанням і поліпшенням кормових угідь;
 - в) садівництвом;
 - г) виноградарством.
2. Основним видом лучних угідь є:
 - а) луки;
 - б) сади;

- в) поля;
 - г) теплиці.
3. Найціннішими кормовими рослинами є:
- а) бур'яни;
 - б) бобові та злакові трави;
 - в) чагарники;
 - г) дерева.
4. Продуктивність луків залежить від:
- а) умов вирощування та догляду;
 - б) кольору ґрунту;
 - в) форми поля;
 - г) експозиції схилу.
5. Лучне кормовиробництво забезпечує:
- а) виробництво кормів;
 - б) виробництво овочів;
 - в) виробництво фруктів;
 - г) виробництво деревини.

Тема 11. Природні кормові угіддя України.

Питання: 11.1 Інвентаризація і паспортизація природних кормових угідь.

Питання для самоконтролю:

1. Які види природних кормових угідь поширені в Україні?
2. Які природні зони характеризуються найбільшою площею луків?
3. Від чого залежить продуктивність природних угідь?
4. Які основні типи пасовищ?
5. Які заходи сприяють підвищенню продуктивності природних угідь?

Тестові завдання:

1. До природних кормових угідь належать:
 - а) луки та пасовища;
 - б) сади;
 - в) виноградники;
 - г) городи.

2. Найбільшу площу природні угіддя займають:
 - а) у сільськогосподарських землях;
 - б) у містах;
 - в) у промислових зонах;
 - г) у теплицях.
3. Основним способом використання пасовищ є:
 - а) випасання тварин;
 - б) вирощування овочів;
 - в) будівництво;
 - г) садівництво.
4. Продуктивність природних угідь підвищується завдяки:
 - а) поверхневому поліпшенню;
 - б) відсутності догляду;
 - в) засміченню;
 - г) ущільненню ґрунту.
5. До природних угідь не належать:
 - а) культурні пасовища;
 - б) заплавні луки;
 - в) суходільні луки;
 - г) гірські пасовища.

Тема 12. Системи поліпшення природних кормових угідь.

Питання: 12.1 Поліпшення лісових і влаштування лісопаркових пасовищ

12.2 Комплексне застосування прийомів поверхневого поліпшення

лук і пасовищ

Питання для самоконтролю:

1. Що таке поверхнєве поліпшення угідь?
2. У чому полягає докорінне поліпшення?
3. Які агротехнічні заходи застосовують при поліпшенні луків?
4. Яке значення має внесення добрив?
5. Коли застосовують докорінне поліпшення?

Тестові завдання:

1. Поверхнєве поліпшення передбачає:
 - а) підсів трав без переорювання;
 - б) оранку на значну глибину;
 - в) будівництво;
 - г) осушення водойм.
2. Докорінне поліпшення включає:
 - а) повне перезалуження;
 - б) лише підкошування;
 - в) випасання;
 - г) внесення води.
3. Основною метою поліпшення є:
 - а) підвищення продуктивності;
 - б) зменшення врожаю;
 - в) розвиток бур'янів;
 - г) ущільнення ґрунту.
4. Для підвищення продуктивності використовують:
 - а) добрива;
 - б) сміття;
 - в) будівельні матеріали;
 - г) пісок.
5. Докорінне поліпшення застосовують при:
 - а) низькій продуктивності угідь;
 - б) високій урожайності;
 - в) відсутності бур'янів;
 - г) достатній продуктивності.

Тема 13. Травосумішки.

Питання: 13.1 Окультурення ґрунтів при докорінному поліпшенні природних кормових угідь.

13.2 Способи залуження: прискорене і з польовим періодом

Питання для самоконтролю:

1. Що таке травосумішка?
2. Які переваги бобово-злакових травосумішок?
3. Які принципи добору компонентів травосумішки?
4. Які фактори впливають на довговічність травостою?
5. Які вимоги висуваються до складу травосумішок?

Тестові завдання:

1. Травосумішка складається з:
 - а) кількох видів трав;
 - б) одного виду рослин;
 - в) лише бур'янів;
 - г) дерев.
2. Найчастіше використовують суміш:
 - а) бобових і злакових трав;
 - б) овочевих культур;
 - в) плодових культур;
 - г) технічних культур.
3. Бобові компоненти забезпечують:
 - а) накопичення азоту;
 - б) засолення ґрунту;
 - в) підкислення ґрунту;
 - г) ущільнення ґрунту.
4. Травосумішки створюють для:
 - а) підвищення продуктивності;
 - б) зменшення урожаю;
 - в) розвитку бур'янів;
 - г) погіршення якості кормів.
5. Правильно підібрана травосумішка:
 - а) забезпечує стабільний урожай;
 - б) швидко зріджується;
 - в) погіршує якість корму;
 - г) не має переваг.

Тема 14. Створення і раціональне використання культурних пасовищ і сіножатей.

Питання: 14.1 Значення культурних пасовищ

14.2 Основи раціонального використання пасовищ

14.3 Переведення тварин на пасовища

Питання для самоконтролю:

1. Які етапи створення культурних пасовищ?
2. Що таке пасовищезміна?
3. Які правила раціонального використання пасовищ?
4. Які заходи догляду проводять на сіножатях?
5. Як підвищити продуктивність культурних пасовищ?

Тестові завдання:

1. Основною метою створення культурних пасовищ є:
 - а) підвищення продуктивності;
 - б) вирощування овочів;
 - в) будівництво;
 - г) осушення земель.
2. Раціональне використання передбачає:
 - а) чергування випасання;
 - б) безперервний випас;
 - в) відсутність догляду;
 - г) надмірне навантаження.
3. Для догляду використовують:
 - а) підживлення;
 - б) спалювання трави;
 - в) засмічення;
 - г) забудову.
4. Пасовищезміна необхідна для:
 - а) відновлення травостою;
 - б) знищення трав;

- в) збільшення бур'янів;
 - г) ущільнення ґрунту.
5. Найкращий спосіб підвищення продуктивності:
- а) комплекс агротехнічних заходів;
 - б) відсутність догляду;
 - в) перевипасання;
 - г) пізні скошування.

Тема 15. Заготівля сіна.

Питання: 15.1 Загальні положення

Питання для самоконтролю:

1. Які фази розвитку трав є оптимальними для заготівлі сіна?
2. Які технологічні операції включає заготівля сіна?
3. Які фактори впливають на якість сіна?
4. Як визначають готовність сіна до зберігання?
5. Які втрати поживних речовин виникають під час сушіння?

Тестові завдання:

1. Сіно належить до:
 - а) грубих кормів;
 - б) соковитих;
 - в) концентрованих;
 - г) мінеральних.
2. Оптимальна вологість сіна:
 - а) 15–17 %;
 - б) 50 %;
 - в) 70 %;
 - г) 90 %.
3. Найцінніше сіно отримують:
 - а) на початку цвітіння трав;
 - б) після досягання насіння;
 - в) восени;
 - г) взимку.

4. Основний спосіб сушіння сіна:
 - а) природний;
 - б) під водою;
 - в) у траншеї;
 - г) у силосній ямі.
5. Якісне сіно має:
 - а) зелений колір і приємний запах;
 - б) чорний колір;
 - в) запах гниття;
 - г) плісняву.

Тема 16. Технологія заготівлі сінажу.

Питання: 16.1 Фізіологічні основи заготівлі сінажу

Питання для самоконтролю:

1. Що таке сінаж?
2. Яка оптимальна вологість маси для заготівлі сінажу?
3. Які культури використовують для виробництва сінажу?
4. Які фактори впливають на якість сінажу?
5. Які переваги сінажу перед сіном?

Тестові завдання:

1. Сінаж заготовляють із:
 - а) пров'яленої зеленої маси;
 - б) сухого сіна;
 - в) зерна;
 - г) соломи.
2. Основною умовою якісного сінажу є:
 - а) герметичність сховища;
 - б) доступ повітря;
 - в) перезволоження;
 - г) пересушування.
3. Оптимальна вологість маси:
 - а) 45–55 %;

- б) 80–90 %;
 - в) 20 %;
 - г) 10 %.
4. Найчастіше для сінажу використовують:
- а) багаторічні трави;
 - б) картоплю;
 - в) буряк;
 - г) льон.
5. Сінаж належить до:
- а) консервованих кормів;
 - б) концентрованих;
 - в) мінеральних;
 - г) штучних.

Тема 17. Технологія заготівлі зневоднених кормів.

Питання: 17. Господарсько-економічні і біологічні основи заготівлі зневоднених кормів

Питання для самоконтролю:

1. Що належить до зневоднених кормів?
2. Які переваги штучного сушіння?
3. Які технології використовують для виробництва трав'яного борошна?
4. Які показники визначають якість зневоднених кормів?
5. Які умови необхідні для їх зберігання?

Тестові завдання:

1. До зневоднених кормів належить:
 - а) трав'яне борошно;
 - б) силос;
 - в) сінаж;
 - г) кормовий буряк.
2. Основна перевага штучного сушіння:
 - а) збереження поживності;

- б) підвищення вологості;
 - в) розвиток плісняви;
 - г) втрати каротину.
3. Трав'яне борошно виготовляють із:
- а) зеленої маси;
 - б) зерна;
 - в) коренеплодів;
 - г) соломи.
4. Основною технологічною операцією є:
- а) сушіння;
 - б) силосування;
 - в) квашення;
 - г) заморожування.
5. Зневоднені корми зберігають:
- а) у сухих приміщеннях;
 - б) у воді;
 - в) під дощем;
 - г) на відкритому ґрунті.

Тема 18. Хімічне, біологічне та інші види консервування кормів.

Питання: 18.1 Біологічне консервування, його переваги

Питання для самоконтролю:

1. Які способи консервування кормів застосовують у кормовиробництві?
2. Які препарати використовують для хімічного консервування?
3. Яке призначення біологічних консервантів?
4. Які переваги використання консервантів?
5. Які вимоги до технології консервування?

Тестові завдання:

1. Біологічні консерванти містять:
 - а) молочнокислі бактерії;
 - б) мінеральні добрива;

- в) гербіциди;
 - г) інсектициди.
2. Основною метою консервування є:
- а) збереження поживності кормів;
 - б) підвищення вологості;
 - в) руйнування білків;
 - г) висушування зерна.
3. Хімічне консервування передбачає використання:
- а) органічних кислот;
 - б) води;
 - в) піску;
 - г) торфу.
4. Консерванти застосовують для:
- а) запобігання псуванню кормів;
 - б) збільшення забур'яненості;
 - в) підвищення кислотності ґрунту;
 - г) боротьби зі шкідниками поля.
5. Найкращий ефект забезпечує:
- а) дотримання технології консервування;
 - б) порушення герметичності;
 - в) надмірне зволоження;
 - г) тривале провітрювання.

Тема 19. Малопоширені та нетрадиційні методи заготівлі кормів.

Питання: 19.1 Значення методу заготівлі кормів

Питання для самоконтролю:

1. Які нетрадиційні методи заготівлі кормів використовують у сучасному кормовиробництві?
2. Які переваги мають новітні технології заготівлі кормів?
3. Які сучасні способи пакування кормів застосовують?
4. Які фактори впливають на ефективність нетрадиційних методів?
5. Які перспективи розвитку сучасних технологій заготівлі кормів?

Тестові завдання:

1. До сучасних методів належить:
 - а) заготівля кормів у полімерних рукавах;
 - б) спалювання трави;
 - в) складування без укриття;
 - г) тривале пров'ялювання під дощем.
2. Основною перевагою сучасних технологій є:
 - а) зменшення втрат поживних речовин;
 - б) збільшення втрат;
 - в) погіршення якості;
 - г) збільшення вологості.
3. Полімерна упаковка забезпечує:
 - а) герметичність;
 - б) доступ повітря;
 - в) пересушування;
 - г) промерзання.
4. Нетрадиційні технології сприяють:
 - а) підвищенню якості кормів;
 - б) зменшенню поживності;
 - в) збільшенню втрат;
 - г) розвитку цвілі.
5. Вибір технології залежить від:
 - а) виду корму та умов господарства;
 - б) кольору техніки;
 - в) площі складу;
 - г) пори доби.

Тема 20. Технології вирощування кормових культур на насіння

Питання: 20.1 Загальні питання виробництва насіння

Питання для самоконтролю:

1. Які особливості насінництва кормових культур?
2. Які вимоги висуваються до насінневих посівів?
3. Які фактори впливають на врожайність насіння?
4. Які технологічні операції виконують під час вирощування насінників?

5. Які умови забезпечують отримання високоякісного насіння?

Тестові завдання:

1. Основною метою насінництва є:
 - а) одержання високоякісного насіння;
 - б) виробництво силосу;
 - в) заготівля сіна;
 - г) виробництво сінажу.
2. Насіннєві посіви повинні:
 - а) відповідати сортовим вимогам;
 - б) бути засміченими;
 - в) мати значну домішку інших культур;
 - г) не проходити апробацію.
3. Урожайність насіння залежить від:
 - а) технології вирощування;
 - б) кольору насіння;
 - в) форми поля;
 - г) розміру господарства.
4. Насінники збирають:
 - а) у фазі повної стиглості;
 - б) на початку сходів;
 - в) після проростання;
 - г) взимку.
5. Основним показником якості насіння є:
 - а) схожість;
 - б) колір;
 - в) маса рослини;
 - г) висота стебла.

Рекомендовані джерела інформації

основна

1. Єрмакова Л.М., Івановська Р.Т., Шевніков М.Я. Кормовиробництво: Навчальний посібник. К. 2008. 396 с.
2. Зінченко О.І. Кормовиробництво: Навчальне видання. К.: Вища освіта. 2-е вид., доп. і перероб. 2005. 448 с.
3. Зінченко О.І. та ін. Кормовиробництво: Практикум. К.: Нора-прінт, 2001. 470 с.
4. Кормові фітоценози у Лісостепу західному: монографія/В.Л. Пулю . Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друкарня «Рута», 2025. 480 с.

Допоміжна

5. С.М. Каленська та ін.. Рослинництво: Підручник. К.: НАУУ. 2005. 502 с.
6. Петриченко В.Ф., Макаренко П.С. Лучне кормовиробництво і насінництво трав. Підручник для с.–г. вузів. Вінниця: Діло. 2005. 228 с.
7. Царенко О.М. та ін Рослинництво з основами кормовиробництва: навчальний посібник. Суми: ВТД «Університетська книга». 2003. 384 с.

Інформаційні ресурси

8. ЕНК розміщений в системі дистанційного навчання Moodle <http://pdatu.net.ua/course/view.php?id=2728>
9. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу до сайту: <http://www.nbu.gov.ua/>
10. База даних журналів, книг, довідкових матеріалів [Електронний ресурс]. Режим доступу до сайту: <http://www.springerlink.com/home/main.mpx>
11. Головний журнал з питань агробізнесу : веб-сайт <https://propozitsiya.com/ua>
12. Інститут кормів та сільського господарства Поділля Національної академії аграрних наук України – веб-сайт. URL: <https://fri.vin.ua/>